

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

Punct. I. Qvod sit subiectum quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

CONTRORSIÆ
DE ORTV. ET INTERITV,
SIVE
DE GENERATIONE,
ET CORRVPTIONE.

Auctore P. FRANCISCO DE OVIÉDO, è Societate IESV.

P R O O E M I V M.

EGRIMVS in Controuersijs Physicis de corpore completo in communi, & Controuersia præcedenti de corpore incorruptibili. Nunc Philosophi vestigia sequentes gradum facimus ad disputationem de corpore generabili, & corruptibili. Obiectum librorum, quos Aristoteles inscripsit de ortu, & interitu est corpus generabile, & corruptibile: quia tamen omnia quæ specialiter illi conueniunt per ordinem ad generationem, & corruptionem sunt explicanda, idè ferè tota materia horum librorum est generatio, & corruptio, & de ortu, & interitu inscribuntur, siue de generatione, & corruptione. Præcipue instituendus est sermo de generatione substantiali quia tamen hanc semper accidentalis generatio, seu alteratio comitatur: ideo utrique communis est in præsentiarum disputatione.

CONTRORSIA PRIMA.

De his, quæ generationi præeunt.

GENERATIONI substantiali alterationes deseruiunt, quæ materiam disponunt, & illam sternunt, vt valeat formam substantialem recipere. Ex his dispositionibus præcipua est quantitas, quam comitantur in ordine ad materiam disponendam quatuor primæ qualitates, illa. umque attemperata commixtio De his scire oportet, cui subiecto inhæreant, à quo effectiuo principio dependeant, quomodo in formam genitam, seu in totum per generationem productum influant, quæ sint communia genito, & corrupto, quæue simul cum composito deficient: quæ omnia præsens Controuersia decider.

P N C T V M P R I M V M.

Quid sit subiectum quantitatis.

I Difficultas hæc supponit dari quantitatem distinctam à substantia, in qua suppositione procedit, quidquid
Franc. de Oviédo, Philosoph. Tom. 1.

fit de subiecto hypothesis, licet enim plures negent dari quantitatem distinctam, hi tenentur definire, quod subiectum haberet, si daretur, seu quod illi debeant tribuere auctores, qui illam superadditam admittunt.

Albert. Durand. Capr. Caietan. Ferrar. Soncin. & Scotus apud P. Soar. in Metaph. disp. 14. sect. 3. n. 6. quos recentes Thomistæ sequuntur, pugnacissime defendunt quantitatem subiectari in toto composito. Consentunt ex nostris P. Vasquez 3. part. tom. 2. disput. 129. num. 30. P. Rub. lib. 1. de generat. cap. 4. tract. 3. quæst. 7.

Quantitatem non recipi in toto composito, sed in materia prima docuit Philosophus, & Simplicius qui sententiam hanc tribuit Platoni. Greg. Aur. Mar. & alij ex antiquis, quos refert, & sequitur Pater Soar supra num. 10. accedunt Patres Contin. 1. de Generat. cap. 4. quæst. 4. art. 1. P. Hurtadus in Physica disput. 5. sect. 6. §. 58. P. Ariaga in Physica disput. 5. sectione 2. subsect. 2. & ferè omnes recentes. Hanc sententiam vt veriorẽ longè probabiliorem amplector.

Vno eodemque fundamento Patroni oppositarum sententiarum, quos retuli propriam sententiam probare intendunt. Arguunt Thomistæ: si quantitas subiectaretur

Kk 3 in

in materia prima; eadem quantitas, & alia accidentia communia essent genito, & corrupto. Consequens esse falsum docet Philosophus: ergo & antecedens falsum est. Patroni oppositæ sententiæ sic arguunt: si quantitas subiectaretur in toto composito, destructo composito perirent omnia accidentia, quæ illi inhærebant: ergo nullum accidens commune esset genito, & corrupto: consequens est contra manifestam experientiam, qua videmus eadem accidentia in cadauere, quæ in homine præcesserunt: ergo antecedens est falsum. Ostendam puncto venturo ubi de aliis accidentibus disputabo, hoc argumentum nulli sententiæ favere, quia in generatione non fit resolutio vique ad materiam primam, ut intendunt Thomistæ, neque infertur faciendam esse, ex eo quod accidentia in toto composito subiectarentur, quod intendunt auctores oppositæ sententiæ, & ita huic rationi modo superfedeo.

5 Probat hanc conclusionem Pater Soar suprà num. 15. & Pater Hurtadus §. 61. hac ratione. Si quantitas subiectaretur in toto composito subiectaretur inadæquatè in forma, sed quantitas non potest subiectari neque inadæquatè in forma hominis: ergo non potest subiectari in homine, & ex homine ad alia composita à paritate argumentum desumunt. Probat minorem, videlicet quantitatem non posse subiectari neque inadæquatè in anima rationali: quantitas non potest communicare suum effectum formalem animæ rationali: ergo non potest recipi in illa, quia implicat formam recipi in aliquo subiecto, cui non præstet suum effectum formalem, & ita implicat formam recipi in subiecto, cui non possit præstare suum effectum. Antecedens evidens videtur, quia effectus formalis quantitatis est extendere subiectum, & illud cum partibus extra partes constituere, sed anima rationalis non potest extendi, neque partes extra partes habere: ergo incapax est effectus formalis præstandi à quantitate. Neque hoc argumentum intentum in homine conuincit, neque ex homine rectè à paritate videtur desumi argumentum ad alia composita, etiam si argumentum demonstraret quantitatem non posse recipi in homine, quia inadæquatè in illius forma vi potest spirituali recipi nequit. Hoc ultimum primò sic suadeo. Do quantitatem inadæquatè non posse recipi in forma hominis, & ita neque in toto composito, & nego sequi ex hoc non posse recipi inadæquatè in forma equi, adæquatè in equo. Disparitatem reddo manifestam ipsa ratione, qua argumentantur Soar, & Hurtadus. Forma hominis spiritalis est, & ut ipsi aiunt incapax recipiendi effectum formalem à quantitate præstandum, ex quo fit non posse quantitatem recipi in illa, & consequenter neque in toto composito, quia implicat quantitatem recipi in toto composito, & non recipi in forma, per quam compositum constituitur; forma verò equi materialis est, & capax recipiendi effectum formalem præstandum à quantitate, & ipsam quantitatem, & ita non reddit compositum incapax recipiendi quantitatem, sed potius capax, quia ipsa ex se capacitatem habet illam recipiendi, quæ simul cum materia, aliàs capaci recipiendi quantitatem, illam recipiet, & consequenter totum compositum, quod non distinguitur à suis partibus. Itaque posset quisquam dicere materiam, & formam equi habere capacitatem ad recipiendam quantitatem, & hanc de facto in utraque adæquatè recipi, & inadæquatè in quacumque illarum, etiam si materia prima ex se virtutem habeat ad quantitatem adæquatè recipiendam, quia quando adiunguntur duæ causæ quarum quælibet potest adæquatè effectum producere, utriusque influxus attemperatur, & ab utraque indiuisibiliter adæquatè prouenit effectus, & inadæquatè ab illarum qualibet, in homine verò aliter rem contingere, quia cum illius forma incapax sit recipiendi quantitatem, materia ex se capax recipiendi adæquatè quantitatem, illam de facto adæquatè recipit. Hæc de consequentia, quæ ex homine fit ad alia composita.

6 Argumentum adhuc in homine intentum non conuincere constat ex his, quæ dixi in Physica Controversia §. puncto 5. ubi probavi posse educi quantitatem diuisibilem & extensam ex subiecto indiuisibili incapaci extensionis ubi respondi huic rationi desumptæ ex incapacitate extensionis, quam haberet subiectum illud, ratione cuius incapax effectus formalis quantitatis, & ipsius quantitatis posset videri ut de facto Soar, & Hurtadus argumentantur de anima rationali. Vide quæ ibi dixi, ubi ostendi quantita-

tem tantum habere ex se constituere extremum vnitum in eodem loco, ubi est quantitas, ac proinde tunc diuersas partes subiecti constitui in diuersis partibus spatij, quando diuersæ partes subiecti diuersis partibus quantitatis vniuntur: quod si eadem pars subiecti, seu idem subiectum indiuisibile diuersis partibus quantitatis spatij vniatur, ex vi illius vniionis habet esse in diuersis partibus, in quibus sunt partes quantitatis, quibus illud indiuisibile subiectum vnitur. Secundò, sæpè dixi & latè probavi Controversia 8. Physicor. puncto 3. effectum formalem formæ nihil aliud esse quam totum compositum resultans ex forma, & subiecto, & ita dari illum effectum quocienscumque datur hoc compositum, ac proinde ineptè obicitur aliquam formam vnitam subiecto, & constituentem vnum compositum cum illo non tribuere suum effectum formalem, quia eo ipso, quod constituit compositum sortitur suum effectum formalem, qui subiecto tribuendus non est, quia sicuti compositum, quod per formam constituitur non tribuitur subiecto, ita neque effectus formalis, qui à composito neque formaliter distinguitur. Quod verò forma hanc vel illam denominationem tribuat huic subiecto, & non illi, proueniat ex natura ipsius formæ, & ex natura subiecti, & ita eadem forma denominatione tribuit huic subiecto, quam alij non præstat. Totam hanc doctrinam velis, nolis concedit Hurtadus hic dum argumentum proponit, cui ex illa clarè satisfaciamus: affirmat §. 60. & satis bene duas partes materiæ vnitæ eidem parti quantitatis non esse impenetrabiles, quia tantum sunt impenetrabiles, ratione quantitatis, quando vniuntur partibus, quæ penetrari nequeunt: ergo eodem modo debet dicere eandem partem substantiæ, seu eandem substantiam indiuisibilem vnitam duabus partibus quantitatis non debere habere partes extra partes, quia hoc quod est esse vnam extra aliam tantum competit substantiæ, quia secundum diuersas partes sui diuersis partibus quantitatis vnitur. Sicut enim eadem pars quantitatis vnitæ diuersis partibus substantiæ non constituit vnam partem extra aliam, sic eadem pars substantiæ vnitæ diuersis partibus quantitatis non constituitur extra se ipsam, neque idem indiuisibile subiectum substantiale vnitum diuersis partibus quantitatis debet constitui habens partes extra partes, & ita non ex eo quod illis careat incapax erit vniendi diuersis partibus quantitatis. Ratio à priori utriusque partis eadem est: videlicet quantitatem tantum ex se habere constituere in loco, in quo ipsa est, extremum vnitum, & ita si diuersis partibus quantitatis idem indiuisibile subiectum vniatur, ex vi huius vniionis subiectum illud erit in diuersis partibus spatij, verò eidem parti quantitatis vniuntur plures partes substantiæ ex vi eiusdem vniionis plures partes substantiæ erunt penetratæ in eodem spatio, in quo est pars quantitatis. Doctrinam traditam de effectu formali, etsi non nimis consequenter ad illa, quæ tradiderat, ut modo ostendam, ibidem nobis tradidit Hurtadus: obiecerat sibi sensationem materialem vniiri materiæ, quam non poterat sentientem constituere, & ita posse formam vniiri subiecto, cui non potest præstare suum effectum formalem, cui obiectioni respondet §. 64. effectum formalem sensationis præstandum subiecto non esse ipsum sentire, sed habere imaginem obiecti, quia sentire dicit actionem, & hæc ratione materiæ, quæ in se recipit sensationem, habere effectum formalem sensationis, etiam si non sentiat. Bene quidem, non consequenter, quia ipse paulo antea §. 61. dixerat repugnare vniiri intellectionem lapidi, quia non poterat illi suum effectum formalem præstare: ergo intellectio eo ipso quod lapidi vniatur, illum constitueret intelligentem: ergo similiter sensatio debet subiectum sentientem constituere, non enim minorem connexionem habet sensatio cum effectu formali sentiendi, quam intellectio cum effectu formali intelligendi. Quod si, ut bene docet Hurtadus sensatio tantum debet præstare subiecto habere in se imaginem obiecti, quod non repugnat subiecto incapaci sentiendi, intellectio similiter tantum debet dare subiecto habere representationem obiecti, quod non repugnabit lapidi ex eo quod sit incapax intelligendi: ergo non rectè arguit Hurtadus non posse intellectionem lapidi vniiri; quia lapis effectus formalis intellectionis, seu intelligendi incapax est. Confirmatur: subiectum sensationis non necessariò constituendum est sentiens, quia sensatio importat actionem, sed intellectio similiter importat actionem: ergo illius subiectum non necessariò ex vi illius

illius constituendum est intelligens : ergo male inferit Hurtadus non posse intellectionem recipi in lapide, quia non potest suum effectum formalem prestare, cum non debeat constituere intelligens subiectum, cui inhaeret. Redeo ad id, quod docet, videlicet sensationem tantum necessarium tribuere subiecto habere in se imagine obiecti, quod est habere ipsam sensationem, quod ego verum puto de omni forma, quae tantum se ipsam tribuit subiecto per unionem, ex qua unione diuersa resultant denominationes iuxta diuersas extremorum naturas, ex qua doctrina argumentor sic. Id quod necessarium sensatio tribuit subiecto est, ut habeat obiecti imaginem seu ipsam sensationem, quod est se ipsam tribuere; ergo quod necessarium quantitas debet tribuere subiecto est illud habere quantitatem, quod est se ipsam subiecto tribuere.

Sentio non ex incapacitate effectus formalis inferri quantitatem non posse recipi in anima propter rationes dictas, sed ex eo praecise quod anima spiritualis est, & forma materialis educi nequit ex subiecto spirituali, ut saepe dixi in Physica. Respondent nonnulli hoc verum esse de subiecto adaequato, non de subiecto inadaequato, quia recte potest forma materialis educi ex subiecto inadaequato spirituali, dummodo ex alio inadaequato materiali educatur, sicut effectus spiritualis potest produci ex principio inadaequato materiali, dummodo ex alio inadaequato principio spirituali educatur. Solutionem hanc impugno. Controuersus, de anima, Punct. 1. §. 2. ubi probo actus materiales neque inadaequate posse recipi in subiecto spirituali, etiam adiuto alio subiecto materiali, ubi disparitatem exempli adducti reddo, vide quae ibi scribo praecipue à num. 15. Ex hoc praedicato spiritualitatis, ex quo repugnantiam desumo ne quantitas recipiatur in anima rationali, tantum immediate inferitur quantitatem non recipi in anima, media inhaesione, non vero non posse vniri animae, quia non repugnat quid materiale vniri alij extremo spirituali, ut patet in vnione animae rationalis ad materiam, verumtamen cum nullum sit fundamentum ad distinguendum in quantitate subiectum inhaesione à subiecto informationis, recte inferitur ex eo quod quantitas non possit recipi in anima rationali, non posse illi immediate vniri. Ex his concludo recte probari ex materialitate quantitatis, & spiritualitate animae rationalis hanc non esse illius subiectum & consequenter, neque totum hominem, quod essentialiter dicit animam, sed tantum materiam primam. Ex ipsa ratione adducta disparitatem reddi posse propter quam quantitas hominis adaequate in materia prima recipiatur, & quantitas aliorum compositorum non tantum in materiis ipsorum, sed in ipsis compositis recipiatur, dixi n. 5. Verumtamen non praecise à paritate, sed rationi innitendo videtur principium desumi ex eo, quod materia prima hominis sit subiectum adaequatum quantitatis, ad inferendum idem de aliis compositis dicendum esse. Rationem ego sic efformo. Materia prima hominis, & materia alius cuiuscumque compositi sunt eiusdem rationis; ergo si materia prima hominis virtutem habet ad quantitatem adaequate recipiendam, eandem habet quaelibet alia materia; ergo materia prima equi ex se capax est recipiendi adaequate quantitatem, aliunde non habemus fundamentum ad virtutem adhuc inadaequatam tribuendam formae equi (idem dico de quacumque alia forma materiali); ergo formae virtus hanc tribuenda non est; ergo tota quantitatis receptio tribuenda est materiae primae, quam scimus virtutem habere ad quantitatem adaequate recipiendam.

Ratio supra adducta sufficiens esset ad affirmandum quantitatem recipi in materia prima cuiuscumque compositi, verumtamen fortior alia nobis superest, cui magis fido: illam accipe. Quantitas est dispositio ad formam & ad totum substantiale per formam constituendum: ergo est prior natura forma substantiali, & toto per ipsam constituendo: ergo non potest esse posterior forma, neque posterior toto; ergo neque in forma, neque in toto recipi potest. Antecedens admittunt omnes, nullus enim negat quantitatem esse dispositionem ad formam substantialem. Prior illatio legitima est iuxta doctrinam traditam 2. Phys. Contr. 7. Punct. 8. & 9. ubi probauimus nihil posse esse prius & posterius respectu eiusdem adhuc in diuerso genere causa. Posterior illatio citra controuersiam est, quia id, quod in alio recipitur ab illo dependet tanquam à causa materiali, & est illo posterius; ergo quod non potest esse

posterius hac entitate, non potest recipi in illa. Neque illi qui mutuam causalitatem duarum entitatum in diuerso genere causae admittunt, vim argumenti effugiunt, quia quantitas disponit ad formam aptando materiam ut in genere causae materialis recipiat formam, & unionem, & ex parte causae materialis se habet respectu formae & unionis recipiendae: ergo est prior forma & unionem, & consequenter prior composito in genere causae materialis; ergo non potest esse posterior illo in eodem genere causae materialis.

Fundamenta, quibus opposita innititur sententia omnia leuissimi sunt momenti. Arguunt: Materia prima est pura potentia: ergo nullum habet actum quovisque actuetur forma substantiali, aliis primus actus materiae esset forma accidentalis, seu quantitas, quae prius reciperetur forma substantiali; verbi gratia, forma equi, ex quo etiam inferretur formam equi recipi in materia media quantitate, & ita non constituere vnum per se immediate cum materia. Respondeo materiam primam ex se, & secundum suam entitatem esse puram potentiam physicam, quae actuetur per formas accidentales, & per formam substantialem, per hanc prius ordine intentionis, quia reliquarum actuationes, seu informationes ad huius informationem ordinantur, per illas prius ordine executionis, quia informationes accidentium, quae disponunt ad formam substantialem, illam praecedunt, quod non est contra rationem formae substantialis, quae semper retinet esse actum primo intentum à natura, propter quem reliqui intenduntur, quod tantum est de ratione actus substantialis. Ad vltimum quod obieciatur videlicet formam substantialem recipi in materia media quantitate, Respondeo recipi media quantitate tanquam dispositione praerequisita ex parte materiae ad formam substantialem recipiendam, non vero media quantitate terminante unionem ad formam substantialem, vel hanc recipientem, ex quo non inferitur formam substantialem non constituere vnum per se cum materia, quia forma tantum constituit vnum cum illo, quod terminat suam unionem, & cum hanc non terminet quantitas, etiam si ad illam ut dispositio supponatur cum materia, sed tantum ipsa materia cum hac vnum constituit, non cum quantitate, & ita vnum per se erit, cum tantum sit constitutum ex materia & forma substantiali.

Rursus obieciunt Thomistae: Materia prima non potest recipere quantitatem, neque aliud accidens, quovisque sit subsistens, sed non est subsistens quovisque sit informata forma substantiali: ergo non potest quantitatem recipere nisi informata; ergo non potest per se ipsam nisi simul cum forma quantitatem recipere. Maiorem probant, quia sicut actio ex parte principij actui supponit subsistens, seu supponit principium actuum subsistens, ita passio debet supponere principium passuum subsistens. Minorem certam esse putant, quia materia prima subsistit per subsistentiam totius, & ita non potest subsistere quovisque intelligatur informata, & totum constitutum. Si Thomistis redarguas materiam primam supponi prius natura formae ad ipsam formam recipiendam absque subsistentia mendicata à forma, seu composito, respondent principium passuum non debere supponi subsistens ad recipiendum actum subsistentem, qualis est forma substantialis, secus ad recipiendum actum non subsistentem, qualis est quantitas. Facile illos sic respondentes infector: perfectius principium passuum requiritur ad actum perfectiorem, seu ad formam perfectam recipiendam, quam ad aliam imperfectam; sed forma substantialis perfectior est forma accidentaliter; ergo perfectius principium passuum requiritur ad substantialem, quam accidentalem recipiendam; sed ad substantialem non requiritur principium subsistens: ergo neque ad accidentalem. Verisimilius posset responderi principium passuum non debere supponi subsistens ad formam substantialem, quia per illam constituitur subsistens, secus ad accidentales, quia per has non subsistit, sicuti non debet supponi praesens ad praesentiam, quia ex vi huius praesens constituitur, etiam si ad alias formas recipiendas debeat praesens supponi. Contra: etiam si materia subsistat per subsistentiam formae, seu totius non subsistit formaliter per ipsam formam, quia subsistentia, quae subsistit materia, & forma, & subsistit totum, ab ipsa forma distinguitur; ergo materia non subsistit formaliter per formam: ergo ex hoc capite non potest supponi sine subsistentia ad formam recipiendam, si aliunde ad omnem receptionem, debeat supponi subsistens.

11 Respondeo ad rationem Thomistarum materiam primam habere substantiam propriam, ratione cuius potest supponi subsistens ad recipiendam formam substantialem, & accidentalem prius naturâ, quam intelligatur cum aliqua forma substantiali, si requiratur supponi cum tali substantia. Secundò dato materiam primam non habere substantiam propriam respondeo principium passivum non debere supponi formaliter subsistens ad passionem ut in Metaphys. probabo Controuersia 6. Puncto 6. Tertiò admissio substantiam requiri ex parte principij passivi, & hanc emendatam à forma materiæ competere, probatur argumentum informationem, formæ substantialis supponi tanquam conditione ad receptionem quantitatis, non verò formâ ipsam esse principium receptivum quantitatis.

12 Vltimò obicitur: Quantitas est proprietas totius compositi: ergo recipitur in toto composito, quia proprietates in illo subiecto recipiuntur, cuius sunt proprietates. Confirmatur: quantitas communicat suum effectum formalem toti composito, & formæ substantiali, quæ per quantitatem extenduntur: ergo debet quantitas recipi in ipsa forma substantiali, & in ipso toto. Retorqueo argumentum. Quantitas communicat suum effectum formalem albedini, quæ extenditur per quantitatem: ergo debet recipi in albedine. Neque respondere potest Thomista quantitatem tribuere suum effectum formalem albedini, non quia recipiatur in albedine, sed quia albedo recipitur in quantitate, cum asserat albedinem, & quantitatem recipi in toto composito. Ex quo principio sic arguo: albedo extenditur per quantitatem, quia recipitur in toto, in quo recipitur quantitas, videlicet in toto composito: ergo ex eo quod forma recipiatur in materia, in qua recipiatur quantitas, erit extensa. Ratio est manifesta, forma debet esse in eodem loco, in quo est subiectum, in quo recipitur: ergo ex eo quod forma recipiatur in subiecto extenso per quantitatem, vel aliunde, extensionem habebit in ordine ad idem spatium, quod occupat subiectum. Hæc ratio solutio sit vltimæ partis obiectionis petite ex communicatione effectus formalis. Ad priorem partem dico quantitatem esse proprietatem totius compositi: ratione materiæ, quæ illam producit, & in se recipit, sicuti virtus intellectiva in opinione, quæ illam superadditam constituit convenit homini ratione formæ, non quia forma illam producat, aut recipiat, sed quia illam exigit, & supponit in materia receptam, & ab ipsa productam.

13 Ex eo, quod hic dixerim, & Controu. 3. de Anima. Punct. 1. S. 2. animam rationalem & spirituales, non posse esse subiectum adhuc inadæquatum, ex quo simul, & alio forma materialis educatur, seu in quo media educatione recipiatur, neque ad hoc posse quasi eleuari ea ratione, quia principium naturale à supernaturali eleuatur. Infurgit Recentior Complutensis affirmans me in æquidoco laborare, quia intelligo partem aliquam quantitatis recipi in materia, & partem aliam in anima, quod dicit esse rudem intelligentiam, rudissimam esse fateor, sed non meam, ut manifestè constabit sedato animo me inter legenti, nec noua do verba, nec data explico, ut iacent adeo violentæ explanationis capacia non esse lippi, & lacunosi oculi cernent.

14 Obicit sequi ex mea sententia sensationes materiales non vniri animæ, quod est contra meam sententiam. Si meam sententiam in hac re legit, scire debebat, eam esse sensationes materiales subiectari solum in materia, nunquam in subiecto educationis, quod assero Contr. 3. de Anima Punct. 1. S. 2. concl. 6. vbi ipse, quem locum concl. 6. relata ipse ex me refert, immediateque concl. 7. asserere sensationes materiales animæ vniri, tanquam subiecto informationis, hoc enim negare non est formam spirituales posse vniri materiali subiecto, illudque informare cum id in anima rationali informante materiam corpoream competent sit.

15 Videamus modo quomodo ipse componat quantitatem corpoream in anima rationali posse inadæquate recipi. Asserit, animam entitative in se, & secundum vltimum gradum esse incapacem recipiendi diuersas partes quantitatis; eandem tamen, ut eminenter est corpus non esse incapacem, ac proinde idem esse dicere, quod anima recipitur in corpore, ac dicere recipi in materia ut informata primo gradu, hicque asserit animam esse eminenter corporealem, quia tribuit materiæ gradum corporis, & secundum hunc gradum reddere materiam capacem quantitatis. Sic rationalis anima dicitur eminenter vegetatiua, & sensiti-

ua, quia præstat omnes actiones sentiendi, & vegetandi, quas præstat anima vegetatiua in planta, & sensitiua in bruto.

In ordine ad operationes vitales animam rationalem, non solum eminenter, sed formaliter esse vegetatiuam, & sensitiuam sumpto præcisè vegetatiuo, & sensitiuo sine exclusione superioris gradus identificari assero Controu. 1. de Anima Punct. 3. n. 7. quia est formale principium vegetationis, & sensationis, neque ex eo quod hæ operationes materiales sint vlla apprehenditur difficultas, in eo quod possint ab anima tanquam à principio procedere, supponunt enim innumera exempla effectuum materialium actiue procedentium à principiis spiritualibus, verumtamen animam rationalem hanc eminentiam habere in ordine ad passionem, ita ut illa accidentia spiritualia recipere possit ex nullo capite potest probari. Deinde asserere habere hanc eminentiam nihil aliud est, quam principium proferre obscurioribus terminis, quia hanc eminentiam habere formaliter nihil aliud est, quam posse esse principium passivum accidentium materialium, sicuti esse eminenter vegetatiuam, aut sensitiuam nihil aliud importat, quam esse principium vegetationis, & sensationis.

Quod dicitur esse eminenter corpoream, quia dat esse simpliciter secundum omnes gradus, & secundum gradum corporis tantum importat ipsam vniri materiæ corporeæ, & ex vtraque componi hominem, qui est totum quoddam in re partim materiale, partim spirituale, & simpliciter dicitur totum materiale, & corporeum à materia sensibili & corporeæ ex sua natura absque eo quod aliquid corporeitatis ab anima recipiat.

Venio ad rationes alias, quas contra præcipuam conclusionem adducit. Mitto illam, quæ desumitur ex eo quod materia sine forma non sit ens in actu, quam inuiti falso principio probant.

Ex accidenti, & materia vel sit vnum per se, vel per accidens. Non vnum per se, quia ex subiecto, & accidenti fieret vnum per se, quod est contra Philosophum 5. Metaph. tex. 13. quia sunt diuersi generis. Si per accidens cum omne per accidens ad per se debeat reduci: ergo oportet præexistere aliqua, ex quibus fiat vnum per se, hoc autem non est, nisi compositum ex materia, & forma substantiali: ergo necessario præexistet forma substantialis omnibus accidentibus.

Respondeo, ex materia, & accidenti sibi vniri fieri vnum concretum accidentale, quod plerique distinguunt vnum per se substantiale, & accidentale vocant vnum per se accidentale, ut distinctum ab vno per accidens, in quo nullæ est vnio physica, sicuti in exercitu, & in musica. Alij tantum dicere volunt totum seu vnum per se totum substantiale, & omne concretum accidentale totum per accidens vocant; in quorum phrasi hodie minus recepta compositum ex materia, & accidenti totum per accidens dicitur. Ex hoc autem non inferitur, quod ad illud debeat præsupponi forma, seu totum substantiale, sed solum totum accidentale ordinari ad totum substantiale, quia recte componitur hoc ad illud ordinari, & esse prius illo, ad quod ordinatur hoc in eadem materia admittere debent, etiam illi qui asserunt accidentia subiectari in toto composito, quia cum lignum incipit disponi ad formam ignis plures dispositiones, quæ vltimam tempore præcedunt subiectantur in ligno, & sunt prius tempore forma ignis, ad quam disponunt: coexistunt prius forma, ad quam ordinantur: ergo recte potest vnum ordinari ad aliud, absque eo quod aliud, ad quod ordinatur supponatur præexistens.

Rursus arguit, omne subiectum receptivum formæ terminat etiam vnionem: ergo si quantitas immediate informat materiam immediate vnitur quantitati: ergo forma substantialis postea adueniens vnietur materiæ media quantitate, & ita totum substantiale per se constituere non poterit, quia hoc ex accidenti, & substantia non resultat. Confirmat discursum istum: forma non vnitur materiæ nisi strata quantitate, ergo vnitur materiæ media quantitate, & inter materiam, & formam substantialem mediabit quantitas.

Hæc omnia leuissima sunt; ex hoc enim, quod materia prius informetur quantitate immediate illi vnita, & postea illi adueniat forma substantialis, nunquam inferitur formam substantialem immediate esse vnientem quantitati, & mediate materiæ, neque hoc ita contingit, quia forma substantialis est actus per se materiæ, & cum illa constituit

stituit totum substantiale, cuius constitutionem, neque inadæquatè includit accidens, sed forma substantialis immediatè vnitur materiæ primæ etiam quando aduenit, inueniet iam materiæ informatam quantitate sibi vnita, neque vlla est repugnantia apparentia in eo, quo duplex forma, vna substantialis, & accidentalis alia vniantur immediatè quantitati, etiam si substantialis supponat accidentalem informantem materiæ. Ratio est, quia etsi quantitas, quæ est forma accidentalis supponatur ex parte materiæ ad informationem formæ substantialis non supponitur, tanquam virtus, seu potentia receptiua formæ, seu tanquam aliquod, medio quo materiæ formam recipiat, sed tanquam conditio prærequisita ex parte ipsius materiæ ad formam recipiendam, qua ratione, nec dispositionem præsupponunt ad formam, & ad illarum existentiam forma producit, & immediatè in materia recipitur, illique vnitur, dispositiones enim exigunt formam non ipsi immediatè vniendam neque in ipsis recipiendam sed immediatè materiæ primæ vniendam, & in illa immediatè recipiendam.

PUNCTVM II.

De subiecto aliorum accidentium.

Non procedit quæstio de accidentibus modalibus ab ipsa entitate productis, sicuti præsentia, & duratio in opinione, quæ hanc distinguit à re durante, quia de his certum est subiectari in entitatibus, quarum sunt modi, & quas efficiunt, quasi proprias illarum formas. Neque disputo de actibus vitalibus, & illorum potentis, si superadditæ dentur, de his enim agam Cotrouersia 3. de anima puncto 1. §. 2. vbi proprium illi subiectum assignabo. Procedit præsens difficultas de aliis accidentibus communibus, sicuti sunt quatuor primæ qualitates. Docuere Soncinas lib. 12. Metaph. q. 88. concl. 2. & Iauell. q. 8. omnia accidentia inherere substantiæ media alia potentia eiusdem rationis cum accidenti recipiendo, videlicet qualitatem recipi media potentia, quæ sit qualitas, & quantitatem media potentia, quæ quantitas sit. Sententia hæc omni probabilitate destituta est, quia virtus illa media qua qualitas recipitur debet in subiecto recipi, cum sit eiusdem rationis cum qualitate recepta, vel ergo recipitur media alia virtute, & sic in infinitum abimus: si immediatè, & per se: ergo sicut hæc virtus immediatè recipitur in substantia, sic poterit recipi, qualitas illa ad quam virtus ista configitur. Nouissimi quidam qui Thomistarum nomine sua scripta commendare intendunt, asserunt (etsi expressè contra Angelicum Doctorem) iuxta D. Thom. dicendum esse hæc accidentia à forma dimanare, & recipi in toto composito, esseque priora forma in genere causæ materialis, & posteriora in genere causæ efficientis. Sententia hæc ex dictis puncto præcedenti, facillè impugnatur, quia hæc mutua prioritas causarum adhuc in diuerso genere admitenda non est, neque admissa sufficeret ad hanc sententiam defendendam, quod ibi dixi, & efficacius modò ex his, quæ tradit hæc sententia ostendo. Hæc accidentia recipiuntur in toto composito: ergo sunt illo posteriora in genere causæ materialis: ergo sunt posteriora forma constitutante tale compositum in eodè genere quia nequeunt dependere à composito in aliquo genere, in quo non dependeant à partibus essentialibus quibus constituitur, sed aliunde vt tradit hæc sententia, hæc accidentia sunt priora forma in genere causæ materialis: ergo in eodem genere sunt priora, & posteriora.

Respondent prædictæ sententiæ Patroni formam esse priorem, & posteriorem accidentibus in eodem genere, non proximè, sed remotè, quia ex eo quod totum compositum sit prius in genere causæ materialis accidentibus, non inferitur formam esse priorem illis proximè, sed remotè, seu medio toto. Multa possent adduci contra hanc solutionem, verumtamen, quia leui opera detrudenda est, pauca dabo. Inquiri vnde nouerint hi auctores posse dari prioritatem mutuam remotam in eodem genere: hoc certe nullus ex his, qui antiqua lucubratione scriptorum D. Thomæ, sibi Thomistarum nomen comparauerunt edocuit, & id fieri non posse ostendi clarè 2. Physic. Controu. 7. puncto 5. vbi probaui causam remotam esse causam per se & non posse à suo effectu dependere, alias posset dici res

omnes mutuo fuisse productas asque vna prima causa per dependentiam huius entitatis ab effectu, quem remotè produxit, posset enim ignis A. producere ignem B. & ignis B. ignem C. & ignis C. ignem D. & hic ignis D. producere ignem A. à quo remotè fuit productus; & ita hi omnes ignes posset dari absque vlla prima causa, à qua omnes ignes dependerent, & quæ non dependeret ab alia. Secundo probo hanc dependentiam accidentium à forma non futuram esse mediatam, & remotam, sed immediatam, & proximam: accidentia immediatè dependerent à toto composito indiuisibiliter sumpto, in quo subiectarentur: ergo immediatè dependerent à ratione constitutiva à compositi: sed hæc est materiæ, & forma: ergo immediatè dependerent à materiæ & forma. Deinde compositum nihil est aliud quàm materiæ, forma, & vnio, cum quibus adæquatè identificatur, & inadæquatè cum qualibet illarum, sed accidentia immediatè subiectarentur in materiæ, forma, & vnione, in qualibet illarum tanquam in subiecto inadæquato, & in omnibus tanquam in subiecto adæquato: ergo immediatè dependerent à forma, & in genere causæ materialis essent immediatè posteriora forma: sed aliunde sunt immediatè priora tali forma: ergo sunt immediatè priora, & posteriora forma in eodem genere. Sed ne contendamus de hac dependentia formæ, ad totum eandem formam argumenti transfero. Accidentia in genere causæ materialis immediatè disponunt ad formam, & vnionem: ergo immediatè disponunt ad totum. Probo consequentiam: eatenus causatur totum, quatenus causatur vnio, & principium illud, quod immediatè causatur vnionem ex eo præcisè quod illam causat dicitur immediatè causa totius, neque alia ratione generans, aut principium aliquod potest dici causa immediata totius, nisi quia immediatè causatur vnionem: ergo dispositiones, quæ immediatè causant vnionem, causant totum, non quia totum recipiant, neque quia deseruiant, vt totum recipiatur in aliquo subiecto, sed quia deseruiunt vt recipiatur id, per quod formaliter constituitur totum: ergo per eandem causalitatem, siue propriam, siue impropiam, & dispositiuam, per quam hæc accidentia constituuntur priora respectu totius, constituuntur priora respectu totius. Sed sunt priora vnione in genere causæ materialis: ergo ratione huius in eodem genere sunt priora toto; sed si recipiuntur in toto sunt posteriora illo in genere causæ materialis: ergo sunt priora & posteriora in genere causæ materialis.

Pater Hurtadus disp. 6. Physic. sect. 6. cui consentit P. Arriaga disp. 5. Physic. sect. 2. subsect. 4. asserit, has qualitates recipi in materiæ prima, & non in quantitate. Refert pro hac sententia Nominales: verumtamen cum hi auctores non admittant quantitatem materiæ superadditam, & ab illa distinctam, non illis gratias debet agere Hurtadus, quia accidentia non quantitati superadditæ, quam negant sed materiæ primæ largiantur. Mouetur Hurtadus, quia munus quantitatis est extendere subiectum. Fateor munus quantitatis esse subiectum extendere, & in ordine ad hoc rectè concipi totam illius essentialiter metaphysicè sumptam, verumtamen cur non poterit quantitas, cuius munus primarium est extendere subiectum, in ordine ad quod essentialiter constituitur, habere potentiam receptiuam accidentium? Arguit secundò: primæ qualitates disponunt ad formam substantialem, & sunt causæ secundarum, & tamen secundæ non recipiuntur in primis: ergo non est cur reliquæ qualitates in quantitate recipiantur. Vim huius illationis non agnosco, quia auctores, qui asserunt qualitates in quantitate recipi, non idè hoc affirmant, quia existiment à quantitate produci, certum enim est qualitates diuersas, & secundum diuersam intentionem non produci efficienter à quantitate eiusdem omnino rationis in aliis compositis: ergo ex eo quod qualitates secundæ productæ à primis in his non recipiantur, neque inferitur qualitates non recipi in quantitate, neque insinigitur ratio, qua id Doctores asserunt. Tandem arguit: forma substantialis recipitur in materiæ: ergo in eadem debent recipi dispositiones ad illam, quia dispositiones debent recipi in eodem subiecto, in quo recipitur forma ad quam disponunt. Huic argumento satisfeci Controuersia 2. Physic. puncto 2. num. 7. vbi dixi non omnes dispositiones debere immediatè recipi in eodem subiecto, in quo est forma, sed sufficere vniam immediatè recipi, & media illa recipi alias.

Primas qualitates, & reliquas, quæ ex his oriuntur recipi in